

Predgovor

KOT je bilo izpostavljeno že v prejšnjih dveh zvezkih *Izbranih del iz Hrenovih kornih knjig*,¹ so Hrenovi kodeksi s prehoda 16. v 17. stoletje najpomembnejši glasbeni viri iz tega obdobja na Slovenskem. Njihova pomembnost je odraz predvsem treh okoliščin. Prvič, zelo dobro so se ohranili. Drugi viri v tem oziru niso dočakali enake usode. Tako so se denimo glasovni zvezki iz približno enakega obdobja, prav tako kot Hrenove korne knjige hranjeni v Rokopisni zbirki Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani – SI-Lnr, Ms 207, Ms 284 in Ms 285 – ohranili nepopolno, in sicer obsega vsaka enota le en glasovni zvezek.² Hrenovi rokopisi so neprecenljivi tudi zato, ker vsebujejo kar nekaj skladb, ki so se ohranile le v njih; te zajemajo približno četrtno celotnega repertoarja. Ne nazadnje pa Hrenove korne knjige predstavljajo reprezentativen izbor raznolikega liturgičnega repertoarja, ki je bil priljubljen v habsburški dedni deželi Notranji Avstriji – maše, magnifikate, litanije, psalme, himnuse, marijanske antifone in kratke odpeve. Skladatelji, katerih skladbe so prisotne v Hrenovih kodeksih, so večinoma bodisi Italijani (iz Benetk in drugih severnoitalijanskih središč) bodisi Frankoflamci, ki so vsaj nekaj časa delovali v južnem, katoliškem delu nemško govorečega področja. Med njimi so tako imena slavnih mojstrov 16. stoletja, kot so Orlando di

Lasso, Philippe de Monte in Giovanni Gabrieli, kot tudi popolnoma neznanih skladateljev, kot na primer Hieronymus de Sayve. Delež skladb (večinoma vidnih skladateljev tistega obdobja) je bil najverjetneje prepisan iz sočasnih tiskov, nekatere kompozicije pa so krožile le v rokopisnih prepisih, ki so služili za predlogo tudi za repertoar Hrenovih kodeksov.

Prvotna zamisel izdajanja glasbenih del iz Hrenovih kornih knjig v okviru zbirke *Monumenta artis musicae Sloveniae* je bila, da se objavi skladbe, ki so se ohranile zgolj v Hrenovih kodeksih in še niso bile natisnjene v sodobnih izdajah.³ Pričujoči zvezek je z ozirom na to izjema, saj je poleg dveh unikatnih skladb – *Missa Allermi fault* in *Missa Stabunt justi* – del te izdaje tudi *Missa Andra la nave mia*, ohranjena tudi v A-Gu, Ms 22 in Ms 82. Razlog za to izjemo je, da bi bilo dojemanje mašnega opusa Simoneja Gatta brez vključitve te maše precej okrnjeno; edina dosedanja sodobna edicija Gattovih maš je namreč izdaja njegovega zgodnjega dela *Missa Scarco di doglia*. Vključitev te maše je torej pomembna za celovito razumevanje skladateljevega sloga. Vsak zvezek *Izbranih del iz Hrenovih kornih knjig*

1. Klemen Grabnar, ur., *Izbrana dela iz Hrenovih kornih knjig*, zv. 1, Annibale Perini, *Missa Benedicite omnia opera Domini* & Pietro Antonio Bianco, *Missa Percussit Saul mille*, *Monumenta artis musicae Sloveniae* 62 (Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2017); Grabnar, ur., *Izbrana dela iz Hrenovih kornih knjig*, zv. 2, Lambert de Sayve, *Missa Exaudi Deus* & *Magnificat secundi toni*, *Monumenta artis musicae Sloveniae* 63 (Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2019).

2. Več o teh rokopisih gl.: Klemen Grabnar, »So gornjegrajski rokopisni zvezki nastali na Kranjskem?«, *Muzikološki zbornik* 53, št. 1 (2017): 55–79, <https://doi.org/10.4312/mz.53.1.55-79>.

3. Ko so pričele potekati priprave za izdajo prvega zvezka (gl. op. 1), je bila sprejeta odločitev, da skladbe, ki so že bile natisnjene v sodobnih glasbenih izdajah, kot denimo *Missa Beati omnes* Alarda du Gaucquierja, *Magnificat Benedicta es* Francesca Roviga ter maše in magnifikate Orlanda di Lassa, ne bodo vključene, zato je izdaja naslovljena *Izbrana dela iz Hrenovih kornih knjig*. Poleg številnih zvezkov zbranih del Orlanda di Lassa – *Sämtliche Werke, Neue Reihe*, 3–17 (Kassel: Bärenreiter, 1962–1988) – sta najpomembnejši glasbeni izdaji, ki vključujeta skladbe iz Hrenovih kornih knjig in soroden repertoar: Hellmut Federhofer, ur., *Niederländische und italienische Musiker der Grazer Hofkapelle Karls II., 1564–1590*, *Denkmäler der Tonkunst in Österreich* 90 (Dunaj: Österreichischer Bundesverlag, 1954); in Gernot Gruber, ur., *Parodiemagnificat aus dem Umkreis der Grazer Hofkapelle (1564–1619)*, *Denkmäler der Tonkunst in Österreich* 133 (Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, 1981).

vsebuje uvod, v katerem so na kratko pojasnjene zgodovinske okoliščine, orisano življenje in delo skladatelja oz. skladateljev in opisana sama glasba, ter revizijsko poročilo z opisom vira oz. virov, uredniških načel in revizijskih opomb.

Avtor pričujoče kritične izdaje se zahvaljujem glavni in odgovorni urednici zbirke *Monumenta artis musicae Sloveniae* Metodi Kokole, ker je edicijo sprejela pod okrilje zbirke, potrpežljivo čakala na njeno dokončanje in v vsakem trenutku dajala neprecenljive nasvete in vzpodbudo. Prisrčna zahvala gre tudi Domnu Marinčiču, članu uredniškega odbora zbirke, za koristne pri-

pombe in natančen pregled transkripcij. Bernholdu Schmidu in Michaelu Talbotu sem hvaležen za koristne recenzentske pripombe in nasvete ter slednjemu za natančen pregled angleških besedil. Prav tako se zahvaljujem Luciji Herga za pomoč pri temeljitem korigiranju izdaje in skrbnem preverjanju transkripcij. Zahvalo dolgujem tudi Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani za prijazno dovoljenje za objavo transkripcij maš, zlasti skrbniku Rokopisne zbirke Samu Kristanu. Ne nazadnje se zahvaljujem Tadeju Lenarčiču za natančno notografiranje in postavitev spremnih besedil.